

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

GJYKATA KUSHTETUESE

УСТАВНИ СУД

CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 16. decembar 2013. god.
Br.ref.:RK521/13

РЕШЕЊЕ О НЕПРИХВАТЉИВОСТИ

у

слуčaju br. KI109/13

Поднозилак

Nurije Salihu

Zahtev za ocenu ustavnosti presude Apelacionog suda Kosova, Ac. br. 1717/2012, od 22. aprila 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

у сastavu:

Enver Hasani, председник
Ivan Čukalović, заменик председника
Robert Carolan, судија
Altay Suroy, судија
Almiro Rodrigues, судија
Snezhana Botusharova, судија
Kadri Kryeziu, судија и
Arta Rama-Hajrizi, судија

Поднозилак захтева

1. Поднозилак захтева да гđа Nurije Salihu (у даљем тексту; поднозилак) из Приštine. Поднозилак је трајила да јој се не открије идентитет.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Apelacionog suda Kosova Ac. br. 1717/2012 od 22. aprila 2013. god., koju je podnositac primila 15. juna 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude Apelacionog suda kojom su ustavna prava podnosioca povređena u vezi sa neplaćanjem naknade za prekovremeni rad koji je podnositac obavljala u Okružnom sudu u Prištini na poslovima higijeničara objekta u vremenskom periodu od 17.07.2003. god. do 1.10.2003. god., i od 1.12.2003. god. do 15.12.2003. god.

Pravni osnov

4. Član 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 29. Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 19. jula 2013. god., podnositac je podnela zahtev Sudu.
6. Dana 06. avgusta 2013. god., predsednik Suda je odlukom imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i veće za razmatranje u sastavu: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani.
7. Dana 6. septembra 2013. god., Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva i Apelacioni sud o registraciji zahteva.
8. Dana 21. oktobra 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznalo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

9. Podnositac je bila zaposlena u Okružnom privrednom sudu u Prištini na radnim zadacima higijeničara.
10. Podnositac je u zahtevu naglasila da je predsednik Suda tražio od nje da obavlja prekovremeni rad higijeničara za vremenski period od 17. jula 2003. god. do 1. oktobra 2003. god. i od 1. decembra 2003. god. do 15. decembra 2003. god., jer je trebalo da zameni svoju koleginicu, obećavajući joj da će joj se ovaj prekovremeni rad nadoknaditi.
11. Dana 19. novembra 2004. god., podnositac je uložila žalbu Komisiji za žalbe Ministarstva javne uprave zahtevajući neplaćenu naknadu, ali ona nije nikad primila odgovor.

12. Dana 11.01.2005. god., podnositac zahteva se obratila Nezavisnom nadzornom odboru, ali nije dobila nikakav odgovor.
13. Dana 03. decembra 2007. god., podnositac je podnela tužbu Opštinskom sudu u Prištini radi nadoknade materijalne štete u vrednosti od 540 evra koji njen poslodavac nije nadoknadio.
14. Dana 10. novembra 2009. god., Opštinski sud u Prištini presudom CI. br 517/2007 je odbio tužbu podnosioca kao neosnovanu. U obrazloženju ove presude, sud je naglasio da: "*Odredba člana 376. stava 1. Zakona o obligacionim odnosima je predvidela da „potraživanje naknade prouzrokovane štete zastareva za tri godine od kad je oštećenik doznao za štetu i za lice koje je štetu učinilo.“ U ovom predmetu, tužilja traži naknadu za prekovremeni rad za period od 17.07.2003. god. pa do 1.10.2003. god. i od 01.12.2003. god. do 15.12.2003. god. - koja joj nikad nije plaćena, zbog čega se sudi u vezi sa ovom naknadom obratila tek 03.12.2007. god., što znači, nakon isteka roka od 3 godine, što njen zahtev za naknadu čini zastarem i pripada kategoriji naknade materijalne štete, stoga je sud ovaj zahtev odbio u celosti u skladu sa gorenavedenom odredbom Zakona o obligacionim odnosima.*"
15. Dana 22. aprila 2013. god., Apelacioni sud u Prištini je svojom presudom Ac. br. 1717/2012, odlučujući prema žalbi podnosioca, odbio kao neosnovanu žalbu tužilje, dok je presudu Opštinskog suda u Prištini CI 517/2007 od 10.11.2009. god., potvrdio. Apelacioni sud je konstatovao da: "*Na osnovu ovog činjeničnog stanja, Apelacioni sud je našao da je prvostepeni sud, izvođenjem neophodnih dokaza, na pravilan i potpun način utvrdio činjenično stanje i pravilnom ocenom dokaza, pravilno je primenio materijalno pravo, kada je našao da je tužbeni zahtev neosnovan i u obrazloženju je naveo dovoljno pravnih i činjeničnih razloga za relevantne činjenice, važne za pravilno odlučivanje ove stvari, koje prihvata i ovaj sud.*"

Navodi podnosioca zahteva o ustavnim povredama

16. Podnositac tvrdi da joj je presudama prvostepenog i drugostepenog suda "počinjena povreda legitimnog prava da dobije naknadu za obavljen posao", ne dostavljajući potom dalja objašnjenja kako je ovo moglo uticati na povrede Ustava.
17. U ovom pravcu, podnositac zahteva smatra da su odluke prvostepenog i drugostepenog suda prekršile član 28.2. Ustava (prisilni rad).
18. Podnositac je takođe zatražila da njen identitet bude zaštićen zbog ličnih razloga.

Ocena prihvatljivosti zahteva

19. Kako bi bio u stanju da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da oceni i ispita da li je podnositac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom o Ustavnom sudsu i Poslovnikom o radu.
20. S tim u vezi, Sud se poziva na član 113.7. Ustava gde se predviđa:

Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpljeni sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.

21. U tom smislu, Sud smatra da je zahtev podnet Sudu od strane pojedinca u roku od 4 meseca kako je predviđeno članom 49. Zakona, nakon iscrpljenja raspoloživih pravnih sredstava i da je pogodan za razmatranje u Ustavnom sudu.

Ocena zahteva

22. Sud primećuje da podnositelj zahteva osporava presudu Apelacionog suda Ac. br. 1717/2012 od 22. aprila 2013. god., kojom je odbijena kao neosnovana žalba protiv presude Opštinskog suda u Prištini CI br. 517/2007 od 10.11.2009. god.
23. Sud ističe da Ustavni sud nije sud činjenica i da je pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja puna nadležnost redovnih sudova. Pošto u konkretnom slučaju Apelacioni sud koji je prilikom odlučivanja prema žalbi podnosioca žalbe, doneo presudu Ac. br. 1717/2012 od 22. aprila 2013. god., uloga Suda je samo da obezbedi usaglašenost sa pravima koja se garantuju Ustavom i ostalim pravnim instrumentima i, stoga, ne može da deluje kao „sud četvrtog stepena“ (vidi, *mutatis mutandis*, između ostalog, Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god., R.J.D, 1996-IV, stav 65).
24. Sud smatra da je presuda Apelacionog suda u dovoljnoj meri obrazložena i da je Sud žalbu podnosioca tretirao u pravičnom sudskom procesu, koji nije popraćen eventualnim kršenjima ljudskih prava zagarantovanih Ustavom.
25. Štaviše, kako bi se neka odluka javnog organa proglašila neustavnom, podnositelj bi trebalo da dokaže *prima facie* pred Ustavnim sudom da će "odluka javnog organa, kao takva, biti pokazatelj povrede zahteva na pravično suđenje, iako je neosnovanost te odluke tako očigledna da se ista može smatrati prekomerno proizvoljnom" (vidi ESLJP, Khamidov protiv Rusije, br. 72118/01, presuda od 15. novembra 2007. god., § 175).
26. Ustavni sud u presudi Apelacionog suda Ac. br. 1717/2012 od 22. aprila 2013. god., nije našao elemente proizvoljnosti niti bilo kakve navodne povrede ljudskih prava, kao što je tvrdio podnositelj.
27. Što se tiče tvrdnji podnosioca zahteva da su joj presudom Apelacionog suda povređena legitimna prava garantovana Ustavom, prema članu 28.2. Ustava, Sud konstatuje da član 28. Ustava [Zabрана ropstva i prinudnog rada] jasno utvrđuje da:
1. *Niko se ne sme držati u ropstvu ili položaju sličnom ropstvu.*
 2. *Niko se ne sme primorati da obavlja prinudni rad. Prinudnim radom se ne smatra rad ili usluga koja je određena zakonom za osobe koje su kažnjene pravosnažnom odlukom, tokom izdržavanja kazne i u slučaju vanrednog stanja, objavljenog na osnovu pravila određenih ovim Ustavom.*

3. Trgovina ljudskim bićima je zabranjena.

28. Imajući u vidu ovu ustavnu normu, Sud primećuje da se "prinudni rad", kao ustavna definicija upotrebljena u ovoj normi, ne može tumačiti odvojeno od punog sadržaja člana 28. Ustava i u tom smislu korišćena ustavna terminologija se odnosi na situacije kada se posao nameće nasiljem, pod pretnjom i sa posledicama po pojedinca ako se ne obavi i takav je zabranjen (u uslovima ropsstva, trgovine ljudima, itd.) i kada se obavlja protiv volje. Dakle, u ovim okolnostima, Sud ne nalazi da je u slučaju podnosioca zahteva bilo povrede člana 28. Ustava, kao što se tvrdi u zahtevu.
29. Evropski sud za ljudska prava (čiju sudsku praksu je prema članu 53. Ustava, Ustavni sud obavezan da primenjuje kada odlučuje o pitanjima ljudskih prava) u slučajevima Karol Mihal protiv Slovačke (zahtev br. 23360/08) u odluci od 28. juna 2001. god., i Van der Mussele protiv Belgije, § 34) je konstatovao da "kada utvrđuje da li tražena usluga od podnosioca zahteva spada u definiciju "prinudnog rada", Sud će uzeti u obzir sve okolnosti slučaja u svetlu osnovnih ciljeva iz člana 4. Konvencije" i, da bi odgovorio na pitanja ovog slučaja da li je obavljen posao od stane podnosioca zahteva bio "nasilan" i "prinudan", Sud treba da uzme u obzir da li se posao obavljen od strane podnosioca zahteva sproveo pod pretnjom bilo kog kažnjavanja, da li je posao obavljen protiv volje podnosioca zahteva i da li se podnositelj zahteva dobrovoljno ponudio da obavlja navedeni posao (vidi Karol Mihal protiv Slovačke, zahtev br. 23360/08 stav 43. i Van der Mussele protiv Belgije, § 34), stoga, iste uslove je sproveo i Ustavni sud, konstatujući da prekovremeni rad obavljen od strane gde Salihu ne spada u okvir člana 28.2. Ustava Kosova, jer nije obavljen pod pretnjom kažnjavanja, nije naložen nasilno i deo je normalnog posla koji je ona obavljala, ali sa dodatnim obimom.
30. Iz gorenavedene informacije, Sud zaključuje da je podnositelj zahteva inicirao sudski spor za neplaćanje novčane nadoknade od pretrpljene štete zbog obavljenog rada, koji je u vreme izvršenja od strane sudova tretiran prema primenljivim zakonom o obligacionim odnosima i podnositelj ni na koji način nije mogao izvesti dokaze pred ovim sudom u vezi sa neplaćanjem novčane nadoknade i navodne povrede člana 28.2. Ustava, jer u stvari ova dva pitanja u smislu ocene ustavnosti su različita pitanja.
31. U ovim okolnostima, podnositelj žalbe nije dovoljno argumentovao svoju tvrdnju i ne može da se zaključi da je zahtev osnovan, stoga, Sud u skladu sa pravilom 36. stavom 1. tačkom c, nalazi da zahtev treba da se odbije kao očigledno neosnovan.
32. Što se tiče zahteva podnosioca da joj se ne otkrije identitet, Sud primećuje da je ona u obrascu zahteva naglasila da su razlozi „potpuno lične prirode”, a da nije pružila nikakvo objašnjenje. U ovim okolnostima, Sud ne nalazi da je zahtev podnosioca osnovan i ne može da pruži pravo neotkrivanja identiteta bez opravdanog razloga.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. 7. Ustava, članom 47. Zakona o Sudu, pravilom 36. (1. c) i pravilom 56. (2) Poslovnika o radu, dana 21. octobar 2013, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;
- II. DA ODBACI zahtev za neobjavljivanje identiteta;
- III. DA DOSTAVI ovu odluku stranama
- IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.(4) Zakona;
- V. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani

